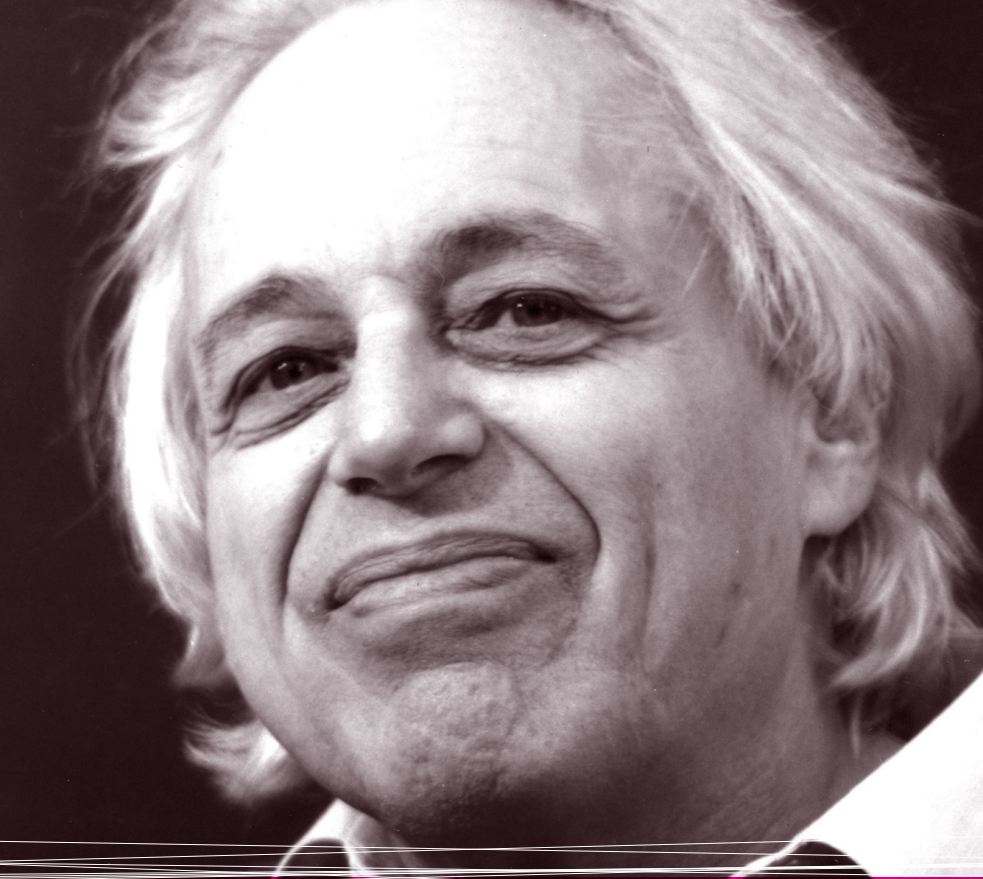

HOMMAGE À LIGETI

A LIGETI ENSEMBLE
BEMUTATKOZÓ KONCERTJE
LIGETI GYÖRGY SZÜLETÉSNAPJÁN

2018. MÁJUS 28. 19.30
BUDAPEST MUSIC CENTER

IGOR STRAVINSKY

Fúvósszimfóniák (1947)

LIGETI GYÖRGY

Kammerkonzert (1969-1970)

1. *Corrente (Fließend)*

2. *Calmo, sostenuto*

3. *Movimento preciso e meccanico*

4. *Presto*

Vezényel: **Rácz Zoltán**

KURTÁG GYÖRGY

Jelek, játékok, üzenetek

Vezeti: **Keller András**

Közreműködik:

Keller András hegedű

Berentés Zsuzsanna hegedű

Csalog Gábor zongora

Kaczander Orsolya fuvola

Klenyán Csaba klarinét

Migróczi Tamás cselló

Szabó Judit cselló

Szalai András cimbalom

Ligeti Ensemble

Művészeti vezetők:

Keller András és Rácz Zoltán

KELLER ANDRÁS

Keller András koncertmesterként, szólistaként és kamarazenészként a világ összes vezető hangversenytermében – többek közt a bécsi Musikverein, a Royal Albert Hall, a Berliner Philharmonie, az amszterdami Concertgebouw és a Carnegie Hall színpadán – koncertezett. 1987-ben alapította meg a Keller Quartetet, amellyel ugyancsak a legrangosabb fesztiválokon és koncerthelyszíneken arattak sikereket. A Liszt- és Bartók–Pásztory díjjal elismert, Érdemes Művészként is kitüntetett Keller András 2007-től a Concerto Budapest karmestere és művészeti vezetője, 2016 januárja óta a világ egyik legprominensebb zenei intézményének, a londoni székhelyű Guildhall School of Music and Drama hegedűprofesszora.

RÁCZ ZOLTÁN

Rácz Zoltán ütőhangszeres szólistaként, kamarazenészként, zenekarvezetőként és karmesterként a magyarországi kortárs zenei élet egyik legjelentősebb alakja. 1984-ben alapította meg az azóta Kossuth-, Liszt- és Prima-díjat nyert Amadinda Ütőegyüttest, melynek ma is művészeti vezetője. A 20. század második felének legmeghatározóbb szerzői, köztük Ligeti György, John Cage és Steve Reich is dedikáltak nekik műveket. Rácz Zoltán az UMZE Kamaraegyüttes társalapítója és 1990 óta a Zeneakadémia tanára. Az elmúlt években a Concerto Budapest több 20. századi és kortárs programjának dirigenseként is találkozhatott vele a közönség.

A LIGETI ENSEMBLE

Az első koncertjét Ligeti György születésnapján adó Ligeti Ensemble a Concerto Budapest új formációja. A névválasztás – amelyet Ligeti György özvegye, Ligeti Vera, és a zeneszerző fia, Lukas Ligeti egyetértő támogatása tett lehetővé – félreérthetetlenül kijelöli a kamarazenekar céljainak megfogalmazását: a zenetörténet jelenének és elmúlt bő évszázadának, napjainkra klaszszikussá érett remekművei előadását. Az együttes folytatni kívánja a 2006 és 2014 között az UMZE együttes kezdeményezésére és a MÜPA társrendezésében megvalósult életműsorozat hagyományát, Ligeti életművének rendszeres ápolását.

A Ligeti Ensemble elsősorban a Concerto Budapest muzikusaira épül, de kifejezetten számít azoknak a muzikusoknak az aktív részvételére, akik az elmúlt évtizedekben, a kortárs zene előadásában kiemelkedő tevékenységet folytattak. Az együttes művészeti vezetői Keller András és Rácz Zoltán.

Igor STRAVINSKY: Fúvósszimfóniák

„C’est une cérémonie austère” – írta maga Stravinsky az 1920-ban komponált *Fúvósszimfóniákról*, „dísztelen szertartásnak” minősítve az orosz és neoklasszikus korszakának határán keletkezett rövid, egytétéles művet. Megírására a párizsi *Revue Musicale* 1920 decemberi Debussy-emlékszámának felhívása szolgáltatott alkalmat, bár a folyóiratnak csupán a mű későbbi zárókorálját küldte be, zongorakivonatban. A *Fúvósszimfóniák* 24 (későbbi, áthangszerelt változatában 23) fúvós hangszerre íródott, s a hagyományos értelemben vett szimfóniához nincs semmilyen köze: Stravinsky „rövid litániák” egymásutánjáról beszél. A sajátos mozaik-technikával kialakított forma nem él sem az összefüggő harmóniai folyamatok, sem pedig a tematikus fejlesztés eszközével, ám használ olyan visszatérő motívumokat, mint a harangozás- vagy a korálmotívum, és felbukkannak oroszos dallamfordulatok is. Attól viszont tudatosan tartózkodott Stravinsky, hogy közvetlenül utaljon Debussy zenéjére: mint írta, az iránta érzett csodálatát a saját nyelvén óhajtotta kifejezni.

LIGETI György: Kammerkonzert

*Kamarakonzertjé*t Ligeti György 1969-70-ben komponálta a bécsi „Die Reihe” együttes számára; ez az együttes mutatta be a művet a Berlini Ünnepi Hetek keretében 1970 október 1-jén, Friedrich Cerha vezényletével. A darab 13 előadóra készült, akik fuvolán (illetve pikkolón), oboán (illetve oboe d’amorén és angolkürtön), klarinéton, basszusklarinéton (illetve 2. klarinét-on), kürtön, tenorharsonán, csembalón (illetve Hammond-orgonán, esetleg harmóniumon), zongorán (illetve cselesztán), 1. hegedűn, 2. hegedűn, brácsán, gordonkán és nagybőgőn játszanak.

A *Kamarakonzert* címe a szólistákból álló, kicsiny előadói apparátusra utal; nagyformája szerint azonban inkább négytétéles, klasszikus szimfóniára emlékeztet, amelyben a *Scherzo* szerepét egymástól független tempóban, motorikusan zakatoló szerkezeteket imitáló, száraz humorú tétel játssza.

A mű határvonalat jelent Ligeti életművében, amennyiben az I. és a III. tételben a 60-as évek meghatározó zeneszerzői eljárásai, a lassan mozgó clus-

tereket létrehozó szólamok mikropolifóniája, illetve a szólamszövés alapjául szolgáló kánontechnika figyelhető meg; sőt, ezek a tételek ezeknek az eljárásoknak a legkomplexebb, leginvenciózusabb megtestesülései közé tartoznak. A II., lassú tétel kevésbé tipikus amazoknál, jellegzetessége a mikropolifónia lelassulása és ezáltal appercipiálható dallamtöredékek felbukkanása. Az addigi eszközök túlhaladására való törekvés a zárótételben a legszembe-tűnőbb: a szólamok polifon kontrollja változatlan ugyan, a kánontechnika azonban csak elhanyagolható szerepet játszik, s a kürt és a pikkoló szólamában szinte tüntetően jelenik meg egy tizenkétfokú dallam.

KURTÁG György: Jelek, játékok, üzenetek

A *Jelek, játékok és üzenetek* című sorozat darabjai vonóshangszerek különböző kombinációira íródtak, de sok tekintetben a jóval korábban – még a 70-es években – megkezdett s azóta is gyarapodó *Játékok* folytatásának vagy inkább „meghosszabbításának” tekinthető. A közben eltelő jó fél évszázad során az eredetileg egy zongoraiskola céljaira komponált, majd nyílt végűvé vált sorozat didaktikus jellege elhalványodott: kialakult egy ízig-vérig kurtági műfaj, a többnyire rövid, de a szerző legbensőbb gondolatait és érzelmeit felfedő – vagy éppen alkalomhoz kötött, esetleg játékos – zenei naplójegyzet. A *Jelek, játékok és üzenetek* már ebbe a kiérlelt megnyilvánulási formába „született bele”: darabjai jellegzetesen kései megnyilvánulások, amelyek gyakran végsőig lecsupaszított formában, néhány gesztusra szorítkozva, ám elementáris erővel közvetítik Kurtág szívszorító „üzeneteit”.

Szöveg: Malina János

A HALLGATÁS NAPJA

18.11.25.

vasárnap 10.00-23.00 BMC

**concerto
BUDAPEST**
zene szponzorál

www.hallgatasnapja.hu

www.concertobudapest.hu

